

บทที่ 7

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผล

เนื่องจากผู้วิจัยเคยศึกษาระบบวรรณยุกต์ในภาษาลาวที่พูดตามบริเวณต่างๆ ใน 12 ตำบลของอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาษาลาวที่พูดทางตอนเหนือของอำเภอมีระบบวรรณยุกต์แตกต่างจากภาษาลาวที่พูดทางตอนใต้ของอำเภอ และในฐานะที่ผู้วิจัยพูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่ ผู้วิจัยรู้สึกคุ้นเคยกับภาษาลาวที่พูดทางตอนใต้ว่ามีลักษณะทางภาษาเหมือนภาษาลาวทั่วไป แต่ภาษาลาวที่พูดทางตอนเหนือของอำเภอกลับมีลักษณะทางภาษาบางประการคล้ายภาษาญ้อและภาษาผู้ไท เมื่อผู้วิจัยสำรวจพบว่า ในบริเวณทางเหนือของอำเภอธาตุพนมมีประชากรส่วนใหญ่เป็นคนลาว มีคนญ้อและคนผู้ไทอาศัยอยู่ในบางหมู่บ้าน ทั้งสามกลุ่มชนมีการติดต่อไปมาหาสู่กันได้สะดวก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาของชนทั้งสามกลุ่มดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาของทั้งสามกลุ่มชน เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริเวณที่มีประชากรพูดภาษาต่างกันซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน มีการติดต่อไปมาหาสู่กัน ภาษาแต่ละภาษาจะยังคงความแตกต่างของวรรณยุกต์ไว้ได้หรือไม่และมีการแปรของวรรณยุกต์มากน้อยเพียงใด

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากจุดเก็บข้อมูล 9 จุด กระจายอยู่บริเวณต่างๆ ทั้งตอนบน ตอนกลาง และตอนล่างทางตอนเหนือของอำเภอธาตุพนม กำหนดจำนวนผู้บอกภาษา จุดละ 5 คน รวมผู้บอกภาษาทั้งหมด 45 คน ประกอบด้วยคน “ลาว” 20 คน คน “ญ้อ” 15 คน และคน “ผู้ไท” 10 คน ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลวรรณยุกต์จากคำเดี่ยวที่ได้จากรายการคำชุดเทียบเสียงคล้าย 15 คำ ได้แก่ “ชา ป่า คา ข่า ป่า คำ ข่า ป่า คำ ขาด ปาด คาด ชัด บัด คัด” แต่ละคำออกเสียง 10 ครั้ง รวมจำนวน 150 คำ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการแสดงสัญญาณประจำคำ ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละ 1 ครั้ง และบันทึกเทปไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ด้วยการฟัง และวิเคราะห์
 สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยวิธีการทางกลศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์คลื่น
 เสียง Dos CECIL (Dos for Computerized Extraction of Intonation in Language)
 และใช้โปรแกรม Microsoft Excel Version 5 ช่วยในการแปลงผลให้เป็นกราฟเส้น

การเสนอผลระบบวรรณยุกต์ได้ใช้กล่องวรรณยุกต์แสดงจำนวนหน่วยเสียงและ
 ลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาของทั้งสามกลุ่มชน ส่วนการเสนอ
 ผลสัทลักษณะของวรรณยุกต์ได้ใช้ค่าความถี่มูลฐานเฉลี่ยของคำที่ผ่านการปรับให้มีค่า
 พิสัยระดับเสียง 5 ระดับ แล้วบรรจุลงในกล่องวรรณยุกต์ในภาษาของกลุ่มชน หลังจากนั้น
 นั้นผู้วิจัยจัดกลุ่มระบบวรรณยุกต์ในภาษาของแต่ละกลุ่มชนโดยเปรียบเทียบกับระบบ
 วรรณยุกต์ของภาษาต้นแบบที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากการศึกษางานต่างๆที่มีผู้ศึกษาไว้ ใน
 ขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาของทั้งสามกลุ่มชน ในส่วนของการ
 จัดกลุ่มและเปรียบเทียบสัทลักษณะขอวรรณยุกต์นั้น ผู้วิจัยดำเนินการในลักษณะเดียว
 กันกับการจัดกลุ่มและเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในแง่ของระบบวรรณยุกต์ ภาษาของคน “ลาว” มี
 ระบบวรรณยุกต์ 3 แบบ ภาษาของคน “ญ้อ” มีระบบวรรณยุกต์ 3 แบบ และภาษาของ
 คน “ผู้ไท” มีระบบวรรณยุกต์ 2 แบบ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากกลุ่มชนเป็นหลักพบว่า คน
 “ผู้ไท” มีระบบวรรณยุกต์ที่แตกต่างออกไปอย่างชัดเจน ในขณะที่คน “ลาว” กับคน
 “ญ้อ” มีระบบวรรณยุกต์ปะปนกัน และเมื่อพิจารณาจากภาษาต้นแบบเป็นหลักพบว่า
 ในบริเวณที่ศึกษาไม่มีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวต้นแบบแต่มีระบบวรรณยุกต์แบบ
 ภาษาลาวที่กลายแล้ว นั่นคือ เป็นระบบวรรณยุกต์ที่ยังคงลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาลาว
 แต่ก็มีลักษณะของภาษาญ้อปะปนอยู่ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับอิทธิพลจากภาษา
 ญ้อ นอกจากนี้ยังพบว่า ในบริเวณที่ศึกษามีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อปัจจุบัน
 ปรากฏอยู่ และมีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อที่กลายแล้ว นั่นคือ เป็นระบบวรรณยุกต์
 ที่ยังคงลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาญ้อและมีลักษณะของภาษาลาวปะปนอยู่ด้วย ซึ่งอาจ
 เป็นเพราะการได้รับอิทธิพลจากภาษาลาว ส่วนระบบวรรณยุกต์ของภาษาผู้ไทในบริเวณ
 ที่ศึกษานั้นพบระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไทที่ไม่มีลักษณะที่กลายไปอันเนื่องมาจากการ
 ได้รับอิทธิพลของภาษาอื่นแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาสมมติฐานประการแรกของงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า วรรณยุกต์ของกลุ่มคนที่ศึกษาในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แบ่งได้ 3 แบบคือ แบบของภาษาลาว แบบของภาษาญ้อ และแบบของภาษาผู้ไท สรุปได้ว่า ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ในช่วงต้นสอดคล้องกับสมมติฐาน นั่นคือ พบระบบวรรณยุกต์แบบของภาษาลาว แบบของภาษาญ้อ และแบบของภาษาผู้ไท แต่ระบบวรรณยุกต์แบบของภาษาลาวที่พบนั้นเป็นระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวที่กลายไปแล้ว และระบบวรรณยุกต์แบบของภาษาญ้อที่พบมีทั้งแบบภาษาญ้อที่ยังไม่กลายและแบบที่กลายไปแล้วดังกล่าวมาในช่วงต้น

เมื่อพิจารณาในแง่ของสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์พบว่า เมื่อมองในภาพรวมแล้วสามารถสรุปได้ว่าถึงแม้คน “ผู้ไท” จะมีระบบวรรณยุกต์แตกต่างจากคน “ลาว” และคน “ญ้อ” แต่คนทั้งสามกลุ่มคนมีสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกันมาก โดยเฉพาะวรรณยุกต์ในช่อง A 128 เป็นเสียง ตก-ขึ้น, วรรณยุกต์แถว B รวมกับแถว DL มีวรรณยุกต์เป็นเสียง ตก และวรรณยุกต์แถว DS เป็นเสียง ขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาแล้ว พบว่า มีเพียงคน “ผู้ไท” เท่านั้นที่มีชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาลักษณะกัน ส่วนคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ซึ่งมีชื่อกลุ่มคนและชื่อภาษาแตกต่างกัน แต่กลับมีลักษณะทางภาษาที่เหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าคนในกลุ่มดังกล่าวมีชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาที่ไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับสมมติฐานประการที่สองของงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของกลุ่มคนในบริเวณที่ศึกษาไม่สัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การผสมผสานระหว่างกลุ่มคนและระหว่างภาษาที่พูดโดยกลุ่มคนนั้นมีจริง โดยเป็นการผสมผสานและแลกเปลี่ยนอย่างมีรูปแบบซึ่งสามารถจำแนกได้โดยใช้เกณฑ์ทางภาษาศาสตร์

7.2 อภิปรายผล

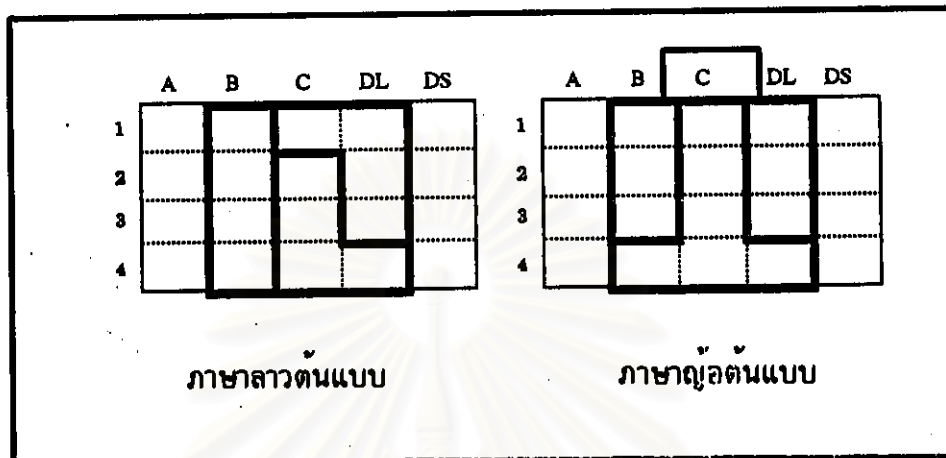
1) การกลายของระบบวรรณยุกต์ในภาษาลาวและภาษาญ้อ

ผลการศึกษาระบบวรรณยุกต์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของกลุ่มชนในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม (ในบทที่ 6) แล้วพบว่า ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาแบ่งได้ 3 แบบคือ แบบภาษาลาว แบบภาษาญ้อ และแบบภาษาผู้ไท เมื่อพิจารณาตามมุมมองของการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เปรียบเทียบและเชิงประวัติ ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาต่างสมัยนั้น อาจกล่าวได้ว่า ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาผู้ไทยังคงลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาผู้ไทต้นแบบไว้ทุกประการ ไม่มีลักษณะของภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะภาษาลาวและภาษาญ้อที่พูดอยู่บริเวณใกล้เคียงเข้ามาปะปนแต่อย่างใด (ดูภาพที่ 44 หน้า 147) ในที่นี้อาจสันนิษฐานได้ว่า เนื่องจากลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไทเป็นลักษณะที่ยากต่อการกลายเป็นลักษณะแบบภาษาลาวหรือภาษาญ้อ จึงทำให้ระบบวรรณยุกต์ของภาษาผู้ไทยังคงเป็นแบบเดิม และแตกต่างจากระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวและภาษาญ้อโดยสิ้นเชิง

ส่วนระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวที่พบในงานวิจัยนี้ เป็นระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวที่กลายไปแล้ว นั่นคือ มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาลาวปะปนกับลักษณะของภาษาญ้อ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาญ้อที่พูดอยู่บริเวณใกล้เคียง และเช่นเดียวกัน ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อที่พบมีทั้งแบบภาษาญ้อที่ยังไม่กลายและแบบที่กลายไปแล้ว นั่นคือ เป็นระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาญ้อปะปนกับลักษณะของภาษาลาว ซึ่งอาจเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาลาวที่พูดอยู่บริเวณใกล้เคียง

การที่ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวและภาษาญ้อเกิดการกลายดังกล่าวสันนิษฐานได้ว่า อาจเป็นเพราะลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในทั้งสองภาษานี้มีลักษณะที่เอื้อต่อการผสมผสานและแลกเปลี่ยนทางภาษากันได้ง่ายเมื่อเกิดการสัมผัสภาษากันขึ้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะบ่งจำเพาะของภาษาลาวและภาษาญ้อพบว่า ทั้งสองภาษามีลักษณะบางประการร่วมกัน ดูภาพที่ 48 หน้า 161

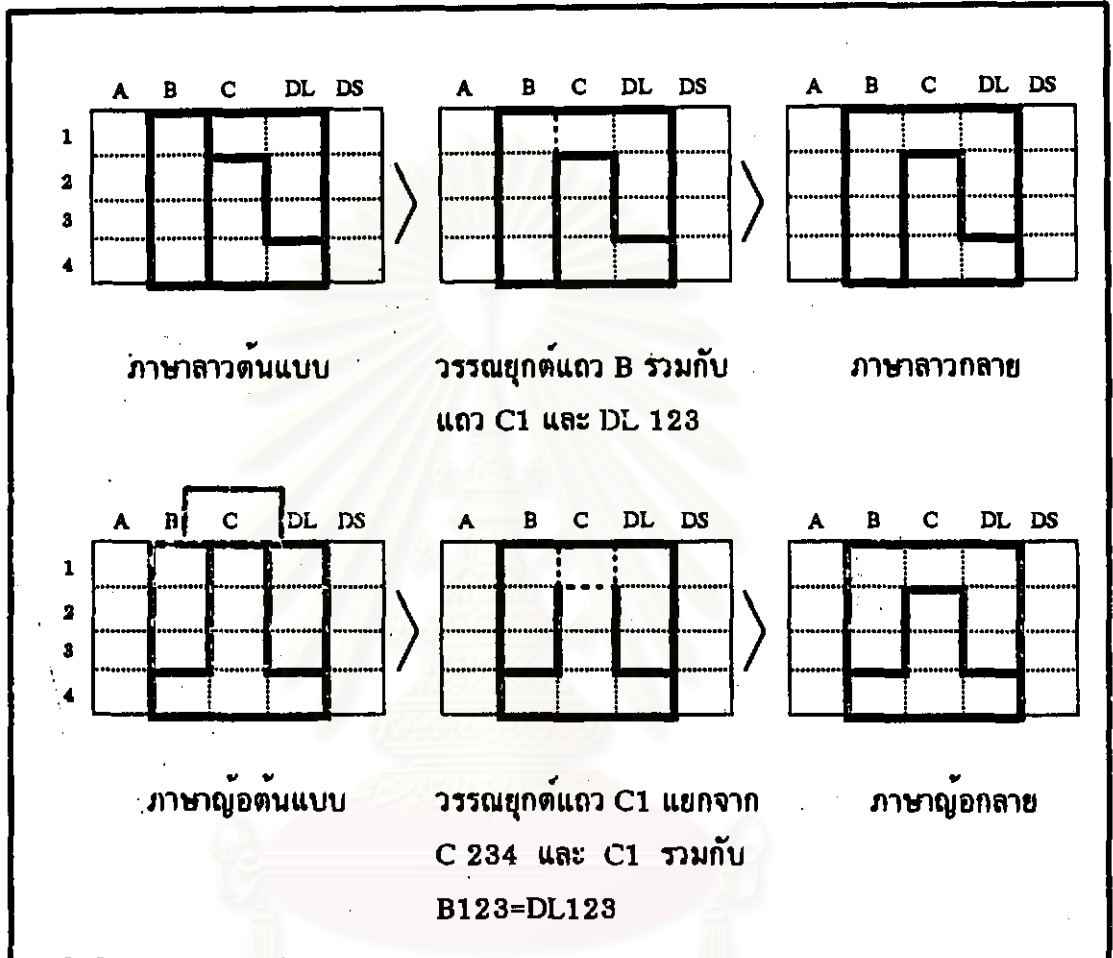
ภาพที่ 48 ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวต้นแบบและภาษาญ้อต้นแบบ

จากภาพที่ 48 ตั้งข้อสังเกตได้ว่า ลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะร่วมกันของภาษาลาวต้นแบบและภาษาญ้อต้นแบบ ได้แก่ การรวมเสียงวรรณยุกต์ใน C 234 และ DL4 (แต่ในภาษาญ้อต้นแบบรวม C1 ด้วย) ลักษณะดังกล่าวรวมทั้งลักษณะอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นลักษณะที่ไม่ซับซ้อน อาจจะเอื้อต่อการผสมผสานกันได้ง่าย จึงทำให้ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวและภาษาญ้อหายไป โดยลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่ทั้งสองภาษามีอิทธิพลต่อกันจะเห็นได้ดังภาพที่ 49 หน้า 162

จากภาพที่ 49 เมื่อพิจารณาการกลายของระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวพบว่าภาษาลาวมีการรวมเสียงวรรณยุกต์ระหว่างแถว B กับ DL ซึ่งเป็นลักษณะที่อาจได้รับอิทธิพลจากภาษาญ้อ ส่วนการกลายของระบบวรรณยุกต์ของภาษาญ้อ ได้แก่ วรรณยุกต์ในช่อง C1 แยกจาก C 234 แบบ C 1-234 และวรรณยุกต์ช่อง C1 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ในช่อง DL 123 เกิด “บันไดลาว” อันเป็นลักษณะที่อาจได้รับอิทธิพลจากภาษาลาวนั่นเอง

ภาพที่ 49 ลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่ภาษาลาวและ
ภาษาญ้อมีอิทธิพลต่อกัน

ระบบวรรณยุกต์ของภาษาลาวกลายและภาษาญ้อกลายเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์อันสืบเนื่องมาจากการสัมผัสภาษาของคนลาวและคนญ้อที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกันและติดต่อไปมาหาสู่กันได้สะดวก เช่นเดียวกับที่ปรากฏในงานของธีระพันธ์ (L-Thongkum, 1997) ซึ่งได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระบบวรรณยุกต์ในภาษาเมี่ยน-เข้าที่บ้านห้วยแม่ทราย อ.เมือง จ.เชียงราย จากเดิมมี 5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ แต่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยจึงมี 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เพราะคนเมี่ยน-เข้าในบริเวณดังกล่าวมีโอกาสติดต่อกับคนไทยมาเป็นเวลานานจึงมีการสัมผัสภาษาเกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการกลายของระบบวรรณยุกต์ในภาษาลาว และภาษาญ้อที่พูดในบริเวณที่ศึกษาในงานวิจัยนี้คงต้องมีการศึกษาต่อไปเพื่อหาข้อสรุปว่า เกิดการกลายของระบบวรรณยุกต์อันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษาในชุมชนที่มีการพูดหลายภาษาปะปนกันจริงหรือไม่ หากมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อไป ผลการศึกษาอาจเป็นตัวอย่างหนึ่งของภาพการผสมผสานและการแลกเปลี่ยนทางภาษาก็เป็นได้

2) ลักษณะการรวมเสียงวรรณยุกต์แบบ B=DL ในภาษาของคน "ลาว"

ผลการศึกษาวรรณยุกต์ในภาษาของคน "ลาว" คน "ญ้อ" และคน "ผู้ไท" ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบลักษณะทางภาษาประการหนึ่งที่คนทั้งสามกลุ่มชน มีร่วมกันคือ การรวมเสียงวรรณยุกต์ในแถว B และ DL หรือ B=DL

แชมเบอร์เลน (Chamberlain, 1975) เสนอไว้ว่า ในภาษาลาวหรือภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นมีลักษณะการแยกเสียงแบบ $B \neq DL$ คือลักษณะที่วรรณยุกต์ในแถว B แตกต่างจากวรรณยุกต์ในแถว DL อย่างสิ้นเชิง เมื่อศึกษานานของเจ มาร์วิน บราวน์ (Brown, 1965) ซึ่งแสดงระบบวรรณยุกต์ในภาษาลาวถิ่นย่อยต่างๆไว้อย่างชัดเจน และในภาษาลาวทุกถิ่นย่อยไม่มีลักษณะของการรวมเสียงวรรณยุกต์ในแถว B และ DL แต่อย่างใด สอดคล้องกับสิ่งที่แชมเบอร์เลนเสนอไว้ข้างต้น ดังนั้นผลการวิจัยในงานวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ลักษณะทางภาษาของคน "ลาว" ในบริเวณที่ศึกษามีการแปรไปจากลักษณะของภาษาลาวทั่วไปที่พูดในจังหวัดต่างๆทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด

อย่างไรก็ดี ลักษณะ B=DL เป็นลักษณะที่แชมเบอร์เลน (Chamberlain, 1975) เสนอไว้ว่า เป็นลักษณะที่ปรากฏอย่างสมบูรณ์ในภาษาไทยถิ่นกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ที่เป็นภาษาถิ่นย่อยกลุ่มภาษาลาว-ไทยภาคใต้ (Lao-Southern Thai Language) ซึ่งได้แก่ภาษาญ้อ กะเลิง และโคราช เป็นต้น ในงานอื่น ๆ ที่มีผู้ศึกษาไว้พบว่า ลักษณะดังกล่าวพบทั้งในภาษาญ้อและภาษาผู้ไท เช่น ภาษาญ้อถิ่นอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (Chamberlain, 1975) ภาษาญ้อถิ่นย่อยต่างๆในจังหวัดสกลนครและนครพนม (กาญจนา, 2524) ภาษาผู้ไทถิ่นอำเภอเมืองและอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร (Brown, 1965) ภาษาผู้ไทถิ่นจังหวัดนครพนม (วิไลวรรณ, 2520) และภาษาผู้ไทถิ่นสกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์ (พจณี, 2526) เป็นต้น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ลักษณะ B=DL เป็นลักษณะเด่นของภาษาญ้อกับภาษาผู้ไท การที่ภาษาของคน "ลาว" ที่ศึกษามีลักษณะนี้ทำให้ตั้งข้อสังเกตได้ว่า ภาษาของคน

“ลาว” ในบริเวณดังกล่าวอาจเป็นภาษาลาวที่ถูกอิทธิพลของภาษาชนกลุ่มน้อยที่พูดอยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งนับเป็นเรื่องที่คงต้องมีการศึกษากันต่อไป

3) การยืมลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมและพบว่าบราวน์ (Brown, 1965: 157) เคยกล่าวไว้ว่า
 “Tone shapes can be borrowed or influenced by neighbouring dialects
 but patterns of coalescence cannot”.

จากคำกล่าวของบราวน์ข้างต้นแสดงว่า สัทลักษณะของวรรณยุกต์เป็นลักษณะที่ยืมกันหรือมีอิทธิพลต่อกันได้ แต่ลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงยืมกันหรือมีอิทธิพลต่อกันไม่ได้

ผลการศึกษาวรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้สนับสนุนบราวน์ในแง่ที่สัทลักษณะของวรรณยุกต์เป็นลักษณะที่ยืมหรือมีอิทธิพลต่อกันได้ เพราะในภาษาของทั้งสามกลุ่มคนที่ศึกษามีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่คล้ายคลึงกันมาก แสดงให้เห็นว่าอาจเกิดการยืมหรือมีอิทธิพลต่อกันในเรื่องสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาของทั้งสามกลุ่มชนดังกล่าว

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า ในภาษาของทั้งสามกลุ่มคนที่ศึกษามีลักษณะการรวมเสียงวรรณยุกต์แบบ B=DL เป็นลักษณะเด่นร่วมกัน และยังพบว่าในภาษาของคน “ลาว” กับคน “ญ้อ” มีลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ที่ปะปนกัน ในที่นี้อาจตั้งเป็นข้อสังเกตได้ดังนี้

- ถ้าภาษาของคน “ลาว” และภาษาของคน “ญ้อ” ต่างก็มีวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์มาคล้ายกัน โดยที่ลักษณะที่คล้ายกันดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการยืมหรือมีอิทธิพลต่อกัน แสดงว่าสิ่งที่บราวน์เสนอไว้ก็ถูกต้องแล้ว นั่นคือ ลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ยืมกันหรือมีอิทธิพลต่อกันไม่ได้

- ถ้าลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” และภาษาของคน “ญ้อ” ที่เหมือนกันดังกล่าวเป็นลักษณะที่อาจมาจากการยืมหรือมีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษาของสองกลุ่มชนนี้ที่พูดในบริเวณใกล้เคียงกัน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้จริง แสดงว่า สิ่งที่พบในงานวิจัยนี้ขัดแย้งกับที่บราวน์เสนอไว้ เพราะลักษณะการแยกเสียง

รวมเสียงของวรรณยุกต์ในภาษาของคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ที่ปะปนกัน อาจเกิดจากการยืมหรือมีอิทธิพลต่อกันก็เป็นได้

นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยศึกษางานอื่นๆเพิ่มเติมพบว่า มีงานของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (Khanittanan, 1973) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่มีต่อภาษาดั้งลาว 5 ภาษา แล้วพบว่า การยืมสามารถเกิดได้ทั้งลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ แต่การยืมสัทลักษณะของวรรณยุกต์นั้นเป็นผลต่อเนื่องจากการยืมลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์

ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่า การยืมหรือมีอิทธิพลต่อกันของวรรณยุกต์ในภาษาต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นได้ทั้งการยืมลักษณะการแยกเสียงรวมเสียงของวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ หรือยืมกันได้เฉพาะสัทลักษณะของวรรณยุกต์เท่านั้น

4) ชื่อกลุ่มชนของคน “ลาว” และคน “ญ้อ”

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ชื่อกลุ่มคน ชื่อภาษา และลักษณะทางภาษาของคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ไม่สัมพันธ์กัน เพราะทั้งสองกลุ่มชนมีชื่อกลุ่มชนและชื่อภาษาต่างกัน แต่กลับมีลักษณะทางภาษาที่กลมกลืนกัน

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ชื่อเรียกตนเองของคน “ลาว” และคน “ญ้อ” ในบริเวณที่ศึกษามีปัญหา กล่าวคือ ระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาทั้งสองกลุ่มชนมักจะสับสนและลังเลที่จะตอบว่าตนเองเป็นคนอะไร โดยเฉพาะคน “ญ้อ” บางคนตอบว่าเป็นคน “ญ้อ” และบอกด้วยว่าสำเนียงพูดของตนแตกต่างจากญ้อในอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมและในจังหวัดสกลนคร บางคนตอบว่าเป็นคน “ลาว” แต่เมื่อเดินทางไปยังถิ่นคนอื่นๆที่ได้ยินภาษาพูดของพวกเขา ก็มักจะเรียกพวกเขาว่าคน “ญ้อ” ในขณะที่ศึกษาแล้ว พวกตนยังยืนยันว่าเป็น “ลาว” แต่ถ้ามีผู้อื่นมาบอกว่าเป็น “ญ้อ” ก็ไม่ปฏิเสธ

ในที่นี้เมื่อพิจารณาจากประเด็นที่พบว่า ในภาษาของกลุ่มชนที่ศึกษาพบระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวกลางที่มีผู้พูดส่วนหนึ่งบอกว่าตนเองเป็นคน “ญ้อ” แต่ระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อและแบบภาษาญ้อกลาง กลับมีผู้พูดส่วนหนึ่งบอกว่าตนเองเป็นคน “ลาว” อาจสันนิษฐานได้ว่า คนที่มีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาญ้อและแบบภาษาญ้อกลางอาจเป็นคนญ้อจริง แต่ที่บอกว่าตนเองเป็น “ลาว” เพราะความรู้สึกที่อยากจะถูกยอมรับและไม่ต้องการเป็นชนกลุ่มน้อย เพราะคนลาวจัดเป็นชนกลุ่มใหญ่ มีเกียรติและศักดิ์ศรี ส่วนกรณีของคนที่มีระบบวรรณยุกต์แบบภาษาลาวกลางนั้นน่าจะเป็นคนลาวจริง แต่ที่บอกว่าตนเองเป็น “ญ้อ” นั้นเป็นเพราะภาษาของเขาเป็นลักษณะของภาษา

ลาวกลายเป็นเหมือนภาษาลาวที่พูดกันทั่วไป จึงถูกคนอื่น ๆ เรียกว่า “ญ้อ” ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วพวกเขาเป็นคนลาว แต่เมื่อถูกเรียกว่าเป็น “ญ้อ” มาเป็นเวลานานแล้ว จึงยอมรับว่าตนเองเป็น “ญ้อ” ไปในที่สุด

7.3 ข้อเสนอแนะ

1) ควรศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ในภาษาลาว ญ้อ และผู้ไท เพื่อดูว่าคนทั้งสามกลุ่มชนมีการใช้คำศัพท์ที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิจัยอาจช่วยสนับสนุนหรือให้คำตอบใหม่เพิ่มเติมจากงานวิจัยนี้ได้อย่างไร

2) งานวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากคำเดี่ยว และมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าภาษาต่างภาษาที่อยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน มีลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกันในแง่ของวรรณยุกต์ ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาต่อไปคือ ศึกษาข้อมูลด้วยคำสองพยางค์ขึ้นไปและถ้อยคำต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้หรือไม่

3) งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาข้อมูล เพื่อจัดกลุ่มและเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในกลุ่มชนที่ศึกษา และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชนที่มีชื่อเรียกตนเองต่างกัน อาจมีลักษณะทางภาษาเหมือนกัน จึงน่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปในเรื่องของการสัมผัสภาษาหรือการมีอิทธิพลต่อกันระหว่างภาษา ซึ่งผลการศึกษาอาจตอบปัญหาบางประการที่งานนี้ยังให้คำตอบที่ชัดเจนไม่ได้

4) งานวิจัยนี้ศึกษาภาษาของกลุ่มชนเฉพาะในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นอำเภอที่ไม่ได้มีคนลาวเพียงกลุ่มเดียว แต่มีคนกลุ่มอื่นอาศัยปะปนอยู่ ลักษณะการอาศัยอยู่ปะปนกันดังกล่าวปรากฏอยู่ในจังหวัดใกล้เคียงกันด้วย เช่น ในจังหวัดสกลนคร และมุกดาหาร ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาต่อไปคือ การสำรวจที่อยู่อาศัยของกลุ่มชนต่าง ๆ ในจังหวัดนครพนม สกลนคร มุกดาหาร และจังหวัดใกล้เคียง แล้วศึกษาภาษาของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ปะปนกัน เพื่อดูว่าลักษณะทางภาษาเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องหรือขัดแย้งกับงานวิจัยนี้ได้อย่างไร

5) ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางภาษาของคนลาวในอำเภอธาตุพนม และคนลาวในประเทศลาวที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง เพราะในระหว่างเก็บข้อมูลในงานวิจัย

นี้ ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า คน “ลาว” หลายหมู่บ้านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะต้นเสียง /f-/ เป็นเสียง /ph-/ เช่น

[faaw4] > [phaaw4] ‘ริบ’ [faa4] > [phaa4] ‘ฟ้า’

[faaj3] > [phaaj3] ‘ฝ้าย’ [fai1 faa4] > [phai1 phaa4] ‘ไฟฟ้า’

ฯลฯ

ลักษณะการออกเสียงพยัญชนะต้น /f-/ เป็น /ph-/ ดังกล่าวเป็นลักษณะที่แตกต่างจากในภาษาลาวทั่วไปที่ผู้วิจัยคุ้นเคย และเมื่อผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติมพบว่า ในบทความเรื่อง “Notes on Some Tai Dialects of Laos and Neighbouring Regions” ของ ซิมมอนส์ (Simmonds, E.H.S, 1965) มีตอนหนึ่งที่ซิมมอนส์กล่าวถึงลักษณะการออกเสียงพยัญชนะต้น /f-/ เป็น /ph-/ ว่าเป็นลักษณะเด่นของภาษาลาวที่พูดในประเทศลาว แขวงสะวันนะเขต (Savannakhet) และแขวงปากเซ (Pakse)¹ เมื่อผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์เพิ่มเติมพบว่า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมมีพื้นที่บางส่วนติดต่อกับทางเหนือของแขวงสะวันนะเขต ประเทศลาว ซึ่งในบริเวณต่างๆของแขวงสะวันนะเขต และแขวงที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ ทางเหนือติดต่อกับแขวงบอลิคำไซ และแขวงคำม่วน และทางใต้ติดต่อกับแขวงจำปาสัก สาละวัน เขกอง และอัตตะปือ ล้วนแต่มีกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในภาษาตระกูลมอญ-เขมรที่พูดในลาวกลาง (แขวงบอลิคำไซ คำม่วน และสะวันนะเขต) และลาวใต้ (แขวงจำปาสัก สาละวัน เขกอง และอัตตะปือ) ไม่มีหน่วยเสียง /f-/ ดังนั้นคำยืมที่พยัญชนะต้นเป็นเสียง /f-/ จะออกเสียงเป็นเสียง /ph-/ เช่น คำว่า ‘กาแฟ’ จะออกเสียงเป็น /kaaphee/ เป็นต้น คนลาวจากประเทศลาวเป็นจำนวนมากที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมรมาก่อน และละทิ้งภาษาของตนเองมาพูดภาษาลาวแทน แต่ลักษณะการออกเสียง /f-/ เป็นเสียง /ph-/ อาจะยังปรากฏอยู่²

ระหว่างเก็บข้อมูลผู้วิจัยมีโอกาสนักอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงซึ่งเป็นบริเวณที่มีท่าเรือและตลาด ได้สังเกตเห็นคนลาวจากประเทศลาวเดินทางข้ามฝั่งแม่น้ำโขงไปมาหาสู่ติดต่อกับชายกับคนลาวในอำเภอธาตุพนมได้อย่างสะดวกตลอดเวลา และผู้วิจัยยังได้รับคำบอกเล่าจากชาวบ้านคนอื่นๆและชาวบ้านที่เป็นผู้บอกภาษาบางคนว่าตนมีญาติพี่น้องในประเทศลาว และยืนยันด้วยว่ามีคนลาวจำนวนมากอพยพจากประเทศลาวมาอยู่ในอำเภอธาตุพนมตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และอาศัยอยู่ในอำเภอธาตุพนมมาหลายชั่วอายุคนแล้ว

¹ ปัจจุบันเป็นเมืองปากเซ (ปากแม่น้ำเซโคน) อยู่ในแขวงจำปาสัก

² ข้อมูลจากการสนทนากับรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เจริญทองคำ

ดังนั้นหากมีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางภาษาของคนลาวในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม กับคนลาวในประเทศลาว โดยเฉพาะคนลาวในแขวงต่างๆที่สามารถติดต่อไปมาหาสู่กับคนลาวในอำเภอธาตุพนมได้ รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลทางภาษาที่คนลาวอาจได้รับจากภาษาตระกูลมอญ-เขมร ผลการศึกษาน่าจะให้สิ่งที่น่าสนใจอีกมากมายและตอบปัญหาที่งานวิจัยนี้ยังตอบได้ไม่ชัดเจน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย